

Na temelju članka 65. stavka 1. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti («Narodne novine», br. 28/10), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2012. godine donijela

U R E D B U
O MJERAMA ZAŠTITE OD IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA
TE INTERVENCIJA U SLUČAJU IZVANREDNOG DOGAĐAJA

I. OPĆE ODREDBE

Primjena uredbe

Članak 1.

Ovom Uredbom uređuje se odgovor na izvanredni događaj koji može nastati u djelatnostima s izvorima ionizirajućeg zračenja i nuklearnim djelatnostima te mjere zaštite od ionizirajućeg zračenja i intervencije koje se poduzimaju u slučaju izvanrednog događaja.

Članak 2.

(1) Ova Uredba sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktom Europske unije: Direktiva Vijeća od 27. studenoga 1989. o obavještanju stanovništva o mjerama zdravstvene zaštite koje treba primijeniti i koracima koje treba poduzeti u slučaju radiološke opasnosti (89/618/Euratom).

(2) Mjere zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencije u slučaju izvanrednog događaja u Republici Hrvatskoj propisuju se sukladno Zakonu o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti i preporukama sadržanima u sigurnosnim standardima i drugim dokumentima iz područja pripravnosti i djelovanja u slučaju nuklearne ili radiološke nesreće Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA).

Članak 3.

Pojedini izrazi u smislu ove Uredbe imaju sljedeće značenje:

Dekontaminacija je aktivnost kojom se potpuno ili dijelom uklanja radioaktivno onečišćenje korištenjem ciljanih fizičkih, kemijskih ili bioloških postupaka.

Dugoročne mjere zaštite i spašavanja su privremeno ili trajno preseljenje stanovništva, zaštitne mjere u poljoprivredi, pojačani nadzor prekograničnog prometa ljudi i roba, dekontaminacija građevina, poljoprivrednih, javnih i drugih površina te drugi sanacijski zahvati u okolišu. Dugoročne mjere zaštite mogu se poduzimati tjednima, mjesecima ili godinama.

Evakuacija je mjera kojom se ugrožene osobe premještaju iz ugroženog objekta ili područja u manje ugrožene ili neugrožene objekte ili područja.

Hitne mjere zaštite i spašavanja uključuju evakuaciju, zaklanjanje i profilaksu stabilnim jodom, a provode se u kratkom vremenu, nekoliko sati nakon izvanrednog događaja. Osobna dekontaminacija i medicinsko zbrinjavanje su također mjere zaštite koje treba hitno provoditi.

Intervencije su sustavne, unaprijed planirane mjere kojima se smanjuje već postojeća razina izlaganja ionizirajućem zračenju ili mogućnost ozračenja ionizirajućim zračenjem koje je posljedica izvanrednog događaja.

Jodna profilaksa ili uzimanje tableta stabilnog joda je hitna mjera zaštite i spašavanja koja se provodi konzumiranjem odgovarajuće doze stabilnog joda u tabletama.

Mjere zaštite i spašavanja su aktivnosti i postupci koje operativne snage zaštite i spašavanja provode u cilju spašavanja života i zdravlja stanovništva te zaštite imovine i sastavnica okoliša u slučaju izvanrednih događaja.

Monitoring okoliša je sustavno ispitivanje i praćenje vrste i aktivnosti radioaktivnih tvari u okolišu, predmetima opće uporabe, stambenim i radnim prostorijama te mjerenje vanjskog zračenja kako bi se utvrdile promjene u intenzitetu ili vrsti zračenja ili u koncentraciji radionuklida.

Neradiološke posljedice su posljedice koje se mogu pojaviti u uvjetima izvanrednog događaja, a nisu izravno vezane s izlaganjem ionizirajućem zračenju, npr. psihološke, socijalne, ekonomske i druge prirode.

Nositelj odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja je pravna ili fizička osoba, tijelo državne uprave ili tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojem je dano odobrenje za obavljanje određene djelatnosti s izvorom ionizirajućeg zračenja.

Nositelj odobrenja za obavljanje nuklearne djelatnosti je pravna ili fizička osoba, tijelo državne uprave ili tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojem je dano odobrenje za obavljanje nuklearne djelatnosti.

Opasni izvor je opasni izvor u smislu pravilnika koji se donosi temeljem članka 66. stavka 4. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti.

Operativne snage zaštite i spašavanja sastoje se od službi i postrojbi pravnih osoba i središnjih tijela državne uprave koje se zaštitom i spašavanjem bave u svojoj redovitoj djelatnosti, vatrogasnih zapovjedništava i postrojbi, službi i postrojbi Državne uprave za zaštitu i spašavanje, zapovjedništava zaštite i spašavanja te službi, zapovjedništava i postrojbi civilne zaštite.

Ovlašteni izvršitelj za nuklearnu sigurnost je pravna ili fizička osoba koju je Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost rješenjem ovlastio za obavljanje određenih stručnih poslova iz područja nuklearne sigurnosti.

Ovlašteni stručni tehnički servis je pravna osoba koju je Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost rješenjem ovlastio za obavljanje određenih poslova zaštite od ionizirajućeg zračenja.

Preseljenje stanovništva je mjera koja se poduzima radi sprječavanja dugotrajnog izlaganja stanovništva ionizirajućem zračenju, a podrazumijeva preseljenje ljudi iz njihovih domova u privremeni smještaj (prihvatni centri) na duže vremensko razdoblje. Osim ljudi, preseljavaju se i domaće životinje te premješta pokretna osobna imovina. Provodi se unutar prvog tjedna ili prvog mjeseca nakon nuklearne nesreće. Ako traje do dvije godine, radi se o privremenom preseljenju, a ako povratak nije moguć u tom roku, radi se o trajnom preseljenju.

Radioaktivno onečišćenje je onečišćenje bilo kojeg materijala, površine, okoliša ili pojedinog stanovnika radioaktivnim tvarima. Ako se radi o organizmu, radioaktivno onečišćenje uključuje i vanjsko onečišćenje kože i unutarnje onečišćenje bez obzira na način unošenja radionuklida.

SOP (standardni operativni postupak) je dokument koji sadrži sistematiziran skup administrativnih i praktičnih aktivnosti za ostvarivanje pojedinih ciljeva i zadataka.

Upravljanje je postupak odlučivanja o potrebi poduzimanja odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja stanovništva, zaštite imovine i zaštite okoliša. Upravljanje je postavljeno na principima jednonadređenosti i subordinacije.

Zaklanjanje je mjera zaštite stanovništva koja se provodi u kućama ili bilo kojem drugom prostoru koji s ili bez prilagodbe omogućava zaštitu od radioaktivnog onečišćenja.

Zaštitne mjere u poljoprivredi su mjere koje se poduzimaju radi ograničenja unosa i distribucije hrane, hrane za životinje i drugih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih u području zahvaćenom posljedicama izvanrednog događaja. Odnose se i na vodu za piće.

Žurne službe su služba hitne medicinske pomoći, vatrogastva i policije koje po prirodi svog posla prve dolaze na lokaciju izvanrednog događaja.

Načela postupanja

Članak 4.

(1) Načela postupanja u slučaju izvanrednih događaja koji mogu nastati u djelatnostima s izvorima ionizirajućeg zračenja i nuklearnim djelatnostima su: načelo opravdanosti, načelo optimizacije i načelo ograničenja ozračenja.

(2) Kod provedbe mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja i intervencija koje se poduzimaju u slučaju izvanrednog događaja primjenjuju se načela iz stavka 1. ovog članka.

(3) Svaka intervencija mora ublažiti posljedice izvanrednog događaja, a posebno smanjiti izlaganje ljudi ionizirajućem zračenju zbog izvanrednog događaja (načelo opravdanosti).

(4) Provedba, opseg i trajanje svake intervencije mora postići razumno moguće pozitivan učinak (načelo optimizacije).

(5) Ozračenje pojedinih osoba ne smije prijeći utvrđene granice (načelo ograničenja ozračenja).

II. IZVORI I KATEGORIJE UGROZE

Članak 5.

(1) Odredbe ove Uredbe odnose se na sustav odgovora koji se primjenjuje u slučaju nastanka sljedećih izvanrednih događaja:

1.) izvanredni događaj u nuklearnoj elektrani Krško (Slovenija), nuklearnoj elektrani Pakš (Mađarska) te u drugim nuklearnim elektranama u svijetu čije se radiološke posljedice mogu očekivati na području Republike Hrvatske,

2.) izvanredni događaj na plovilu na nuklearni pogon koji se nalazi u Jadranskom moru,

3.) izvanredni događaj u prijevozu radioaktivnih izvora i nuklearnih materijala na i preko teritorija Republike Hrvatske,

4.) izvanredni događaj u skladištu radioaktivnog otpada,

5.) izvanredni događaj prilikom uporabe radioaktivnih izvora u industriji, medicini, znanstveno istraživačkim i drugim djelatnostima,

6.) pad satelita koji za proizvodnju energije koristi radioizotope,

7.) nedozvoljen promet radioaktivnih izvora i nuklearnog materijala,

8.) uvoz hrane i/ili drugih materijala onečišćenih radionuklidima i

9.) radioaktivno onečišćenje ili povišeno izlaganje ionizirajućem zračenju izazvano drugim okolnostima.

Članak 6.

- (1) I. kategoriju ugroze predstavljaju objekti u kojima izvanredni događaji mogu izazvati ozbiljne determinističke zdravstvene učinke izvan lokacije na kojoj se obavlja nuklearna djelatnost ili djelatnost s izvorima ionizirajućeg zračenja i imati za posljedicu potrebu primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja na ograničenom području, a dugoročnih mjera zaštite i spašavanja na cijelom području Republike Hrvatske.
- (2) Ovu kategoriju ugroze predstavlja nuklearna elektrana Krško u Republici Sloveniji.
- (3) I. kategoriju ugroze predstavlja i brod na nuklearni pogon u Jadranskom moru ako ima reaktore termičke snage veće od 100 MW.

Članak 7.

- (1) II. kategoriju ugroze predstavljaju objekti u kojima izvanredni događaji mogu imati za posljedicu doze ionizirajućeg zračenja zbog kojih bi bilo potrebno primijeniti hitne mjere zaštite i spašavanja na ograničenom području, a dugoročne mjere zaštite i spašavanja na širem području Republike Hrvatske.
- (2) U Republici Hrvatskoj nema takvih objekata, ali navedene posljedice može izazvati plovilo na nuklearni pogon reaktora termičke snage od 2 MW do 100 MW u Jadranskom moru.

Članak 8.

- (1) III. kategoriju ugroze predstavljaju objekti u kojima izvanredni događaji mogu imati za posljedicu doze ionizirajućeg zračenja zbog kojih može biti potrebno primijeniti hitne mjere zaštite i spašavanja na lokaciji izvanrednog događaja, a iznimno i na ograničenom području oko lokacije izvanrednog događaja.
- (2) Popis objekata koji predstavljaju III. kategoriju ugroze na području Republike Hrvatske određuje Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost.

Članak 9.

- (1) IV. kategoriju ugroze predstavljaju aktivnosti koje mogu dovesti do izvanrednog događaja i imati za posljedicu potrebu primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja na lokacijama koje nije moguće unaprijed predvidjeti.
- (2) U ovu kategoriju ugroze svrstavaju se:
 - izvanredni događaji u prijevozu radioaktivnih izvora i nuklearnog materijala,
 - izvanredni događaji prilikom korištenja mobilnih izvora ionizirajućeg zračenja kao što su industrijski radiografi,
 - nedozvoljeni promet radioaktivnih izvora i nuklearnog materijala na cestovnim i željezničkim graničnim prijelazima te pomorskim, riječnim i zračnim lukama,
 - izvanredni događaj pada satelita koji za proizvodnju energije koristi radioizotope,
 - izvanredni događaji otkrivanja izvora bez posjednika u otpadnom metalu ili drugdje te
 - izvanredni događaji koji ima za posljedicu radioaktivno onečišćenje ili povišeno izlaganje ionizirajućem zračenju, a izazvani su drugim okolnostima, npr. vandalizam, sabotaža i terorizam.

Članak 10.

(1) V. kategoriju ugroze predstavljaju aktivnosti koje mogu dovesti do izvanrednog događaja, a uslijed kojih ne treba očekivati potrebu primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja, ali neposredne i dugoročne mjere zaštite i spašavanja mogu biti potrebne na cijelom području Republike Hrvatske.

(2) U ovu se kategoriju svrstava ugroza od nuklearne nesreće u nuklearnoj elektrani Pakš u Mađarskoj i drugim nuklearnih objektima u svijetu, kao i ugroza od uvoza kontaminirane hrane ili drugih materijala onečišćenih radionuklidima iznad propisanih granica.

III. ODGOVOR NA IZVANREDNI DOGAĐAJ

Članak 11.

Odgovor na izvanredni događaj u Republici Hrvatskoj obuhvaća sljedeće zadaće:

1. aktiviranje sustava odgovora na izvanredni događaj,
2. upravljanje u slučaju izvanrednog događaja
3. provođenje mjera zaštite i spašavanja,
4. stručna potpora upravljanju,
5. educiranje i informiranje stanovništva,
6. međunarodna razmjena podataka i međunarodna suradnja u primjeni mjera zaštite i spašavanja i
7. osposobljavanje i uvježbavanje sudionika.

Aktiviranje sustava odgovora na izvanredni događaj

Članak 12.

Informaciju o izvanrednom događaju zaprimaju sustav 112 i Državni informacijski i komunikacijski centar zaštite i spašavanja te postupaju u skladu s komunikacijskim protokolom koji donose ravnatelji Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost i Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Upravljanje u slučaju izvanrednog događaja

Članak 13.

(1) Upravljanje u slučaju izvanrednog događaja I. i II. kategorije ugroze provodi se i organizira prema shemi u Prilogu I. koja je sastavni dio ove Uredbe.

(2) Organiziranje i postupanje svakog pojedinog sudionika u sustavu upravljanja u slučaju izvanrednog događaja I. i II. kategorije ugroze propisuje se SOP-om.

Članak 14.

(1) Upravljanje u slučaju izvanrednog događaja III., IV. i V. kategorije ugroze provodi se i organizira prema shemi u Prilogu II. koja je sastavni dio ove Uredbe.

(2) Organiziranje i postupanje svakog pojedinog sudionika u sustavu upravljanja u slučaju izvanrednog događaja III., IV. i V. kategorije ugroze propisuje se SOP-om.

Provođenje mjera zaštite i spašavanja

Članak 15.

- (1) U izvanrednom događaju poduzimaju se hitne i dugoročne mjere zaštite i spašavanja.
- (2) Hitne mjere zaštite i spašavanja su evakuacija, zaklanjanje i profilaksa stabilnim jodom, a provode se u kratkom vremenu, nekoliko sati nakon izvanrednog događaja. Neposredno nakon izvanrednog događaja provode se i osobna dekontaminacija i medicinsko zbrinjavanje.
- (3) Dugoročne mjere zaštite i spašavanja su privremeno ili trajno preseljenje stanovništva, zaštitne mjere u poljoprivredi, pojačani nadzor prekograničnog prometa ljudi i roba, dekontaminacija građevina, poljoprivrednih, javnih i drugih površina te drugi sanacijski zahvati u okolišu, a mogu trajati tjednima, mjesecima ili godinama.

Hitne mjere zaštite i spašavanja

Članak 16.

Uzbunjivanje stanovništva u slučaju izvanrednog događaja u kojem se poduzimaju hitne mjere zaštite i spašavanja stanovništva provodi se sukladno odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju te Plana zaštite i spašavanja.

Članak 17.

- (1) Hitne mjere zaštite i spašavanja planiraju se u području poduzimanja hitnih mjera zaštite i spašavanja.
- (2) Hitne mjere zaštite i spašavanja se provode u planiranom području i po potrebi izvan planiranog područja.
- (3) Ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost odredit će područja/zone primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja te perimetre ugroženosti temeljem Procjene ugroženosti Republike Hrvatske od ugroza kategorije I. i II.

Članak 18.

- (1) U slučaju I. i II. kategorije ugroze Državna uprava za zaštitu i spašavanje naređuje poduzimanje hitnih mjera zaštite i spašavanja u ugroženom području ili u području zahvaćenom posljedicama izvanrednog događaja na prijedlog Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost.
- (2) Mjere zaštite i spašavanja i potrebne intervencije, osim jodne profilakse, određuje i istima upravlja Državna uprava za zaštitu i spašavanje.
- (3) Evakuaciju provode operativne snage zaštite i spašavanja.
- (4) Mjeru zaklanjanja provodi samo stanovništvo ugroženo mogućim posljedicama izvanrednog događaja.
- (5) Primjenu jodne profilakse određuje i provedbom upravlja Ministarstvo zdravlja.
- (6) Ministar zdravlja određuje opseg i način provedbe jodne profilakse odgovarajućim SOP-om.

Članak 19.

(1) U slučaju III., IV. i V. kategorije ugroze Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost sukladno opsegu izvanrednog događaja i situaciji na lokaciji izvanrednog događaja određuje i poduzima hitne mjere zaštite i spašavanja te potrebne intervencije.

(2) U provedbu hitnih mjera zaštite i spašavanja te potrebnih intervencija Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost po potrebi može uključiti žurne službe, nositelje odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, ovlaštene stručne tehničke servise, pravne osobe koje posluju s metalnim otpadom te graničnu policiju i carinu.

(3) Kriterije za primjenu mjera zaštite i spašavanja, način provedbe mjera i potrebnih intervencija iz stavka 1. ovog članka te uključivanja drugih sudionika sustava odgovora na izvanredni događaj iz stavka 2. ovog članka određuje ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost odgovarajućim SOP-om.

Dugoročne mjere zaštite i spašavanja

Članak 20.

(1) U slučaju I. i II. kategorije ugroze o privremenom ili stalnom preseljenju stanovništva odlučuje Vlada RH na prijedlog Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost.

(2) Mjere iz stavka 1. ovog članka provode operativne snage zaštite i spašavanja, a istima upravlja i koordinira Državna uprava za zaštitu i spašavanje.

Članak 21.

(1) Zaštitne mjere u poljoprivredi, odnosno mjere ograničenja konzumacije, distribucije i prometa lokalno proizvedene hrane, hrane za životinje i drugih poljoprivrednih proizvoda određuje Ministarstvo poljoprivrede na prijedlog Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost.

(2) Mjere iz stavka 1. ovog članka provode subjekti u poslovanju s hranom i subjekti u poslovanju s hranom za životinje, a nadzor provode sanitarna i veterinarska inspekcija.

(3) Zbrinjavanje životinja zahvaćenih posljedicama izvanrednog događaja provode nadležne veterinarske službe.

Članak 22.

Pojačani nadzor prekograničnog prometa ljudi i roba na prijedlog Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost provode nadležne službe tijela državne uprave nadležnog za unutarnje poslove i tijela državne uprave nadležnog za financije u suradnji s nadležnim inspekcijским službama.

Članak 23.

(1) Dekontaminaciju osoba kao i građevina, poljoprivrednih, javnih i drugih površina te druge sanacijske zahvate u okolišu u području zahvaćenom posljedicama izvanrednog događaja određuje Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost.

(2) Provedbu mjere iz stavka 1. ovog članka organizira i provodi Državna uprava za zaštitu i spašavanje.

(3) Provjeru učinkovitosti dekontaminacije osoba kao i građevina te poljoprivrednih, javnih i drugih površina provode ovlaštene stručni tehnički servisi po nalogu i u koordinaciji Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost.

(4) Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost određuje način zbrinjavanja radioaktivnog otpada nastalog u području zahvaćenom posljedicama izvanrednog događaja.

Mjere pomoći za neradiološke posljedice

Članak 24.

(1) Mjere pomoći za neradiološke posljedice određuju i koordiniraju Ministarstvo socijalne politike i mladih te Ministarstvo zdravlja.

(2) Mjere iz stavka 1. ovog članka provode specijalizirane ustanove, udruge i institucije.

(3) Popis i način provedbe mjera iz stavka 1. ovog članka određuje ministar socijalne politike i mladih uz suglasnost ministra zdravlja odgovarajućim SOP-om.

Monitoring okoliša

Članak 25.

(1) U slučaju izvanrednog događaja Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost procjenjuje potrebu izvanrednog mjerenja u cilju praćenja stanja radioaktivnosti u okolišu.

(2) Ovisno o izvanrednom događaju i razvoju situacije, Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost određuje opseg i provedbu inicijalnog i/ili kontinuiranog monitoringa okoliša.

(3) Mjerenja iz stavka 1. ovog članka provode ovlaštene stručni tehnički servisi, a prema potrebi se uključuju specijalističke postrojbe Državne uprave za zaštitu i spašavanje. Oružane snage Republike Hrvatske uključuju se po potrebi, a prema posebnom Zakonu.

Stručna potpora upravljanju

Članak 26.

(1) U slučaju I. i II. kategorije ugroze Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje stručnu potporu upravljanju mjerama zaštite i spašavanja i potrebnim intervencijama pruža Stožer zaštite i spašavanja Republike Hrvatske.

(2) Način pružanja stručne potpore upravljanju mjerama zaštite i spašavanja te potrebnim intervencijama utvrđuje ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Članak 27.

(1) U slučaju III., IV. i V. kategorije ugroze Državnom zavodu za radiološku i nuklearnu sigurnost stručnu potporu upravljanju mjerama zaštite i spašavanja te intervencijama pružaju ovlaštene stručni tehnički servisi i ovlaštene izvršitelji za nuklearnu sigurnost te Državni hidrometeorološki zavod.

(2) Način pružanja stručne potpore upravljanju mjerama zaštite i spašavanja te intervencijama odgovarajućim SOP-om utvrđuje ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost uz suglasnost ravnatelja Državnog hidrometeorološkog zavoda.

Educiranje i informiranje stanovništva

Članak 28.

- (1) Educiranje stanovništva o mjerama zaštite i spašavanja za slučaj izvanrednog događaja obveza je svih sudionika sustava odgovora na izvanredni događaj sukladno njihovim nadležnostima. Educiranje treba biti usmjereno na osnovne činjenice o radioaktivnosti i njezinim učincima na ljudska bića i okoliš, na različite vrste radioloških opasnosti i njihove posljedice za stanovništvo i okoliš, na izvanredne mjere predviđene radi uzbunjivanja i zaštite stanovništva te pomoći stanovništvu u slučaju radiološke opasnosti kao i na odgovarajuće informacije o radnjama koje stanovništvo treba poduzeti u slučaju radiološke opasnosti.
- (2) Stanovništvu koje može biti zahvaćeno posljedicama određenog izvanrednog događaja potrebno je, bez podnošenja zahtjeva, osigurati informacije o njima namijenjenim mjerama zaštite i spašavanja i o radnjama koje trebaju poduzeti u slučaju takvog izvanrednog događaja. Informacije trebaju biti stalno dostupne javnosti te ažurirane i slane u redovnim razmacima i kada dođe do značajnih promjena.
- (3) Opseg obveza pojedinih sudionika i način provođenja edukacije iz stavka 1. ovog članka te pružanja informacija iz stavka 2. ovog članka određuje ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost odgovarajućim SOP-om.
- (4) Informiranje javnosti i predstavnika medija o nastalom izvanrednom događaju I. i II. kategorije ugroze te o mogućim opasnostima i potrebnim mjerama zaštite i spašavanja provodi bez odlaganja Državna uprava za zaštitu i spašavanje u suradnji s Državnim zavodom za radiološku i nuklearnu sigurnost.
- (5) Informiranje javnosti i predstavnika medija o nastalom izvanrednom događaju III., IV. i V. kategoriji ugroze te o opasnostima i eventualno potrebnim mjerama zaštite i spašavanja provodi bez odlaganja Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost.
- (6) Informiranje iz stavka 4. i stavka 5. ovog članka treba obuhvatiti podatke o vrsti i, kada je to moguće, o karakteristikama nastalog izvanrednog događaja, savjet o mjerama zaštite i spašavanja s posebnim upozorenjima, ako su potrebna, obavijesti s preporukama za suradnju te uputama ili zahtjevima nadležnih tijela.
- (7) Osobama uključenim u organizaciju i provođenje mjera zaštite i spašavanja, koje nisu obuhvaćene stručnim obrazovanjem o primjeni mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja, potrebno je osigurati odgovarajuće, redovito ažurirane informacije o riziku koji bi njihova aktivnost mogla predstavljati za njihovo zdravlje te o mjerama predostrožnosti koje je potrebno poduzeti, ovisno o vrsti izvanrednog događaja.
- (8) Način informiranja kao i opseg informacija koje u slučaju izvanrednog događaja moraju biti pružene javnosti i osobama iz stavka 7. ovog članka podrobnije se određuju odgovarajućim SOP-om koji donosi ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost uz suglasnost ravnatelja Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Međunarodna razmjena podataka i traženje međunarodne pomoći

Članak 29.

- (1) Informiranje međunarodnih organizacija i susjednih zemalja o izvanrednim događajima provodi Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost.
- (2) Informiranje Europske komisije o izvanrednim događajima provodi Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost.

Članak 30.

U slučaju izvanrednog događaja čije posljedice nije moguće ukloniti i/ili ublažiti kapacitetima kojima raspolaže Republika Hrvatska, odluku o traženju međunarodne pomoći donosi Vlada RH na prijedlog Državne uprave za zaštitu i spašavanje i/ili Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost.

Osposobljavanje i uvježbavanje sudionika sustava odgovora na izvanredni događaj

Članak 31.

- (1) Svi sudionici sustava odgovora na izvanredni događaj na svim razinama ustrojstva zaštite i spašavanja u područjima koja mogu biti zahvaćena posljedicama izvanrednog događaja dužni su provoditi osposobljavanje i uvježbavanje za odgovor u izvanrednom događaju.
- (2) Uvježbavanje sudionika sustava zaštite i spašavanja provodi se na razini sudionika sustava zaštite i spašavanja i na nacionalnoj razini.
- (3) Uvježbavanje sustava zaštite i spašavanja na nacionalnoj razini provodi se svakih deset godina.
- (4) Organiziranje uvježbavanja sustava na nacionalnoj razini u nadležnosti je Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Članak 32.

Financijska sredstva potrebna za uspostavu, uvježbavanje i provođenje sustava odgovora na izvanredni događaj sukladno ovoj Uredbi, osiguravaju sudionici sustava odgovora na izvanredni događaj u svojim proračunima.

IV. SUDIONICI SUSTAVA ODGOVORA NA IZVANREDNI DOGAĐAJ, ULOGE I NADLEŽNOSTI

Članak 33.

- (1) U sustav odgovora na izvanredni događaj uključeni su sljedeći sudionici:
 - nositelji odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja uključujući nositelje odobrenja za prijevoz izvora ionizirajućeg zračenja,
 - nositelji odobrenja za obavljanje nuklearne djelatnosti,
 - subjekti u poslovanju s otpadnim metalom,
 - subjekti u poslovanju s hranom i subjekti u poslovanju s hranom za životinje u zoni planiranja neposrednih mjera zaštite i spašavanja,
 - središnja tijela državne uprave,
 - predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
 - operativne snage zaštite i spašavanja,
 - ovlaštene stručne tehničke servisi,
 - ovlaštene izvršitelji nuklearne sigurnosti,
 - znanstveno istraživačke institucije,
 - drugi koji mogu pridonijeti provođenju mjera zaštite i spašavanja te intervencijama.

Članak 34.

(1) Nositelji odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja dužni su izraditi planove i programe mjera za slučaj izvanrednog događaja sukladno odredbama članka 66. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti.

(2) U slučaju nastanka izvanrednog događaja nositelji odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja obvezni su postupati po planovima i programima mjera za slučaj izvanrednog događaja te o događaju bez odlaganja obavijestiti Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost putem sustava 112.

(3) Nositelji odobrenja iz stavka 1. ovog članka čija djelatnost uključuje opasne izvore dužni su upoznati jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sa svojim odobrenim planovima i programima mjera za slučaj izvanrednog događaja.

Članak 35.

(1) Subjekti u poslovanju s otpadnim metalom obvezni su izraditi planove postupanja za slučaj izvanrednog događaja koji uključuje otkrivanje izvora bez posjednika u otpadnom metalu i/ili otpadnog metala onečišćenog radionuklidima te za iste pribaviti suglasnost Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost.

(2) U slučaju nastanka izvanrednog događaja subjekti u poslovanju s otpadnim metalom su obvezni postupati po planovima postupanja za slučaj izvanrednog događaja te o događaju bez odlaganja putem sustava 112 obavijestiti Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost.

Članak 36.

Subjekti u poslovanju s hranom i subjekti u poslovanju s hranom za životinje u zoni planiranja neposrednih mjera zaštite za slučaj nuklearne nesreće u nuklearnoj elektrani Krško obvezni su primijeniti mjere ograničenja konzumacije, distribucije i prometa lokalno proizvedene hrane i poljoprivrednih proizvoda, kao i mjere za uklanjanje radioaktivnog onečišćenja i zbrinjavanje radioaktivnog otpada koje odrede nadležna tijela.

Članak 37.

(1) Tijela državne uprave uključena u sustav odgovora na izvanredni događaj sukladno svojim nadležnostima, ovoj Uredbi i sigurnosnim standardima IAEA su:

- a. Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost,
- b. Državna uprava za zaštitu i spašavanje,
- c. Državni hidrometeorološki zavod,
- d. Ministarstvo zdravlja,
- e. Ministarstvo unutarnjih poslova,
- f. Ministarstvo poljoprivrede,
- g. Ministarstvo obrane,
- h. Ministarstvo financija,
- i. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode,
- j. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture,
- k. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
- l. Ministarstvo socijalne politike i mladih i
- m. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.

Članak 38.

U sustav odgovora na izvanredni događaj na državnoj razini uključeni su i sljedeći sudionici:

- a. vatrogasna zapovjedništva i vatrogasne postrojbe,
- b. Hrvatski zavod za hitnu medicinu,
- c. Hrvatska gorska služba spašavanja,
- d. Hrvatski Crveni križ,
- e. postrojbe civilne zaštite,
- f. državne interventne postrojbe.

Članak 39.

(1) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sudjeluju u provedbi hitnih i dugoročnih mjera zaštite i spašavanja prema uputama Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

(2) U svojim planovima zaštite i spašavanja tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uzimaju u obzir opasnosti koje bi izvanredni događaji mogli izazvati na njihovom području.

(3) Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost obavijestit će tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o opasnim izvorima koji se koriste na njihovom području.

Članak 40.

Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost prema potrebi može angažirati ovlaštene stručne tehničke servise i/ili ovlaštene izvršitelje nuklearne sigurnosti za obavljanje poslova inicijalnog i kontinuiranog radiološkog monitoringa okoliša, provjere učinkovitosti dekontaminacije, zbrinjavanja radioaktivnih izvora i radioaktivnog otpada te drugih stručnih poslova.

V. STANDARDNI OPERATIVNI POSTUPCI

Članak 41.

(1) Za operativnu razradu odredbi ove Uredbe pojedini sudionici sustava odgovora na izvanredni događaj izradit će, samostalno ili u suradnji s drugim sudionicima, standardne operativne postupke (SOP) i to:

1. iz članka 13. stavka 2., SOP kojim se određuju koraci i postupanje koje dovodi do pravovremene i optimalne odluke o postupanju, za svako nadležno tijelo donosi čelnik tijela. Međusobnu usklađenost SOP-ova provjerava i suglasnost na pojedinačne SOP-ove daje ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje,
2. iz članka 14. stavka 2. SOP kojim se određuju koraci i postupanje koje dovodi do pravovremene i optimalne odluke o postupanju, za svako nadležno tijelo donosi čelnik tijela. Međusobnu usklađenost SOP-ova provjerava i suglasnost na pojedinačne SOP-ove daje ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost,
3. iz članka 18. stavka 6., SOP kojim se određuje opseg i način provedbe jodne profilakse, a donosi ga ministar zdravlja,
4. iz članka 19. stavka 3., SOP kojim se određuju kriteriji za primjenu mjera zaštite i spašavanja, način provedbe mjera i potrebnih intervencija u slučaju III., IV. i V. kategorije ugroze te uključivanja drugih sudionika sustava odgovora na izvanredni događaj, a donosi ga ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost,

5. iz članka 24. stavka 3., SOP kojim se određuje popis i način provedbe mjera pomoći za neradiološke posljedice koji donosi ministar socijalne politike i mladih uz suglasnost ministra zdravlja,
 6. iz članka 26. stavka 2., SOP kojim se određuje način pružanja stručne potpore upravljanju mjerama zaštite i spašavanja te potrebnim intervencijama u slučaju I. i II. kategorije ugroze, a donosi ga ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje,
 7. iz članka 27. stavka 2., SOP kojim se određuje način pružanja stručne potpore upravljanju mjerama zaštite i spašavanja te potrebnim intervencijama u slučaju III., IV. i V. kategorije ugroze, a donosi ga ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost uz suglasnost ravnatelja Državnog hidrometeorološkog zavoda,
 8. iz članka 28. stavka 3., SOP kojim se određuje opseg obveza pojedinih sudionika odgovora na izvanredni događaj u provedbi edukacije i način provođenja iste, a donosi ga ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost i
 9. iz članka 28. stavka 8. SOP kojim se određuje način informiranja kao i opseg informacija koje moraju biti pružene javnosti u slučaju izvanrednog događaja, a donosi ga ravnatelj Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost uz suglasnost ravnatelja Državne uprave za zaštitu i spašavanje.
- (2) U izradi SOP-ova iz stavka 1. ovog članka uzimaju se u obzir zahtjevi i preporuke sigurnosnih standarda IAEA-e iz članka 2. ove Uredbe.
- (3) Za svaki SOP kojim se utvrđuju obveze tijela državne uprave iz članka 37. ove Uredbe potrebna je prethodna suglasnost tih tijela.

VI. NADZOR

Članak 42.

Nadzor nad provedbom odredbi ove Uredbe provode Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost i Državna uprava za zaštitu i spašavanje.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 43.

- (1) Područja/zone primjene hitnih mjera zaštite i spašavanja iz članka 17. stavka 3. ove Uredbe odredit će se u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe.
- (2) Subjekti u poslovanju s otpadnim metalom obvezni su izraditi planove postupanja za slučaj izvanrednog događaja koji uključuje otkrivanje izvora bez posjednika u otpadnom metalu i/ili otpadnog metala onečišćenog radionuklidima iz članka 35. stavka 1. ove Uredbe u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe.
- (3) Obavješćavanje tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o opasnim izvorima iz članka 39. stavka 3. ove Uredbe, provest će se u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ove Uredbe.
- (4) SOP-ovi iz članka 41. stavka 1. ove Uredbe donijet će se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 44.

(1) Stupanjem na snagu ove Uredbe prestaje važiti Državni plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja („Narodne novine“ broj 49/08).

(2) Do donošenja dokumenata iz članka 41. stavka 1. i članka 43. stavka 1. ove Uredbe nastavljaju se primjenjivati sljedeći dokumenti doneseni na temelju Državnog plana i programa mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja („Narodne novine“ broj 49/08):

- Operativni postupci o stupnjevanju opasnosti,
- Generički operativni plan zapovijedanja na lokaciji nezgode
- Priručnik o radu Kriznog stožera Državnog zavoda za zaštitu od zračenja.

Članak 45.

Ova Uredba stupa na snagu danom objave u Narodnim novinama, osim odredbe članka 29. stavka 2. ove Uredbe koja stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

PRILOG 1

Sustav upravljanja u slučaju izvanrednog događaja I. i II. kategorije

PRILOG 2

Sustav upravljanja u slučaju izvanrednog događaja III., IV. i V kategorije

OBRAZLOŽENJE

Uredba o mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja donosi se na temelju članka 65. stavka 1. Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti («Narodne novine», br. 28/10) na prijedlog Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost uz prethodno pribavljenu suglasnost Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Ministarstva zdravlja i Ministarstva unutarnjih poslova.

Uredbom se postavljaju temelji za odgovor na izvanredni događaj koji može nastati u djelatnostima s izvorima ionizirajućeg zračenja i nuklearnim djelatnostima te imati štetne posljedice po ljude i okoliš. Također, ova Uredba sadrži odredbe koje su u skladu sa Direktivom Vijeća Europe od 27. studenoga 1989. o obavještanju stanovništva o mjerama zdravstvene zaštite koje treba primijeniti i koracima koje treba poduzeti u slučaju radiološke opasnosti (89/618/Euratom) čime se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s ovim dijelom pravne stečevine Europske Unije.

Uredbom se određuju izvori i kategorije ugroze koji se mogu očekivati na području Republike Hrvatske od izvanrednih događaja na području Republike Hrvatske ili izvan nje, te se propisuju načela postupanja u slučaju izvanrednog događaja kojih se sudionici u sustavu intervencija moraju pridržavati.

Također, Uredbom se određuju sudionici sustava odgovora na izvanredni događaj, njihove uloge i nadležnosti kao i način odgovora na izvanredni događaj.

Za svaku mjeru zaštite koja se ovom Uredbom propisuje, definirana je institucija odgovorna za donošenje odluke o primjeni i za primjenu iste.

Nadzor nad provedbom odredbi ove Uredbe provode Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost i Državna uprava za zaštitu i spašavanje.

Stupanjem na snagu ove Uredbe prestaje važiti Državni plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja (NN 49/08).